



## Kiina: Missä Yiliyasijiang Reheman on?



Kesällä 2017 nuori uiguuri **Yiliyasijiang Reheman** ja hänen vaimonsa **Mairinisha Abuduaini** opiskelivat yliopistossa Egyptissä. He odottivat toista lastaan. Sitten tapahtui jotain odottamatonta: Kiina vaati Egyptin viranomaisia pidättämään noin 200 uiguuriopiskelijaa. Yiliyasijiang oli heidän joukossaan. Jotkut pidätetyistä palautettiin Kiinaan.

Kolme viikkoa pidätyksen jälkeen Mairinisha synnytti pariskunnan kuopuksen ilman aviomiehensä tukea. Mairinisha on etsinyt aviomiestään siitä lähtien – menettämättä toivoaan, että jonain päivänä perhe olisi taas yhdessä. Nykyisin Turkissa asuva Mairinisha on kuullut ystäviltään, että Yiliyasijiang olisi palautettu takaisin Kiinaan Xinjiangiin.

Mairinisha epäilee, että Yiliyasijiangia pidetään yhdellä monista Kiinan salaisista vankileireistä, joilla uiguureja ja muita vähemmistöihin kuuluvia ihmisiä aivopestaan Kiinan hallinnon propagandalla. Leireillä pidetään jopa miljoonaa Kiinan muslimienemmistöisiin ryhmiin kuuluvaa ihmistä, jotka asuvat Xinjiangin autonomisella uiguurialueella.

Mairinishan suurin toive on saada miehensä turvallisesti takaisin perheen luokse. ”Mieheni tulisi vapauttaa niin pian kuin mahdollista”, hän sanoo. ”Lapsemme tarvitsevat isäänsä. En aio antaa periksi ennen kuin olemme taas yhdessä.”



## Vaino uiguureja ja muita vähemmistöjä kohtaan kiihtynyt vuodesta 2017

Uiguurit ovat pääosin muslimitaustainen etninen vähemmistö Xinjiangin autonomisella alueella Kiinassa. Uiguurit ja muut pääosin muslimitaustaiset etniset vähemmistöt alueella [ovat jo pitkään joutuneet kärsimään ihmisoikeusloukkauksista](#), esimerkiksi uskonnon- ja kokoontumisvapauden rajoituksista, syrjinnästä ja toistuvista sortopolitiikan kausista.

Viimeisimpien sortotoimien taustalla on vuonna 2017 voimaan astunut ”ekstremismiä” rajoittava määräys. Vuoden 2017 keväästä lähtien uiguureja ja muihin etnisiin vähemmistöihin kuuluvia, kuten kazakkeja ja kirgiisejä, alettiin pidättää joukoittain ja lähettää ilman oikeudenkäyntiä ”uudelleenkoulutusleireille” tai tuomita pitkiin vankeusrangaistuksiin. Jopa miljoona muslimivaltaisiin vähemmistöihin kuuluvaa ihmistä on erotettu perheistään ja suljettu ”uudelleenkoulutusleireille”.

”Ekstremismiksi” on tulkittu erilaista uskonnollista tai kulttuurista käyttäytymistä. Merkkeinä ääriajattelusta on pidetty esim. ”epänormaalin” parran kasvattamista, huivin käyttämistä, säännöllisiä rukouksia, paastoamista, alkoholista kieltäytymistä sekä islamia tai uiguurikulttuuria käsittelevän kirjallisuuden hallussapitoa.

Kiinan hallinnon mukaan leireillä järjestetään ”ammatillista koulutusta”. Leireiltä vapautuneiden ja vankien omaisten todistajanlausunnot kuitenkin kertovat, että leireillä kidutetaan ja pahoinpidellään ihmisiä. Kiinan viranomaiset Xinjiangissa eivät ole noudattaneet Kiinan lakeja: monet pidätetyt uiguurit eivät ole saaneet heille kuuluvaa lakiapua. Lehtitietojen mukaan joillakin paikkakunnilla poliisille on myös annettu valtuudet tuomita ihmisiä vankeuteen ilman oikeudenkäyntiä. Mielivaltaisten pidätysten lisäksi sortokeinojen valikoimaan kuuluu valvontateknologian käyttö, raskaasti aseistetut katupartiot, tarkastuspisteet sekä monenlaiset yksityiselämän loukkaukset.

Uiguureihin kohdistuva vaino ei ole rajoittunut ainoastaan Kiinan sisälle. Kiinan ulkopuolella asuu Maailman uiguurikongressin (World Uyghur Congress) mukaan 1-1.6 miljoonaa uiguuria. [Amnestyn tutkimuksen](#) mukaan Kiinan viranomaiset painostavat ulkomailla oleskelevien uiguurien läheisiä Xinjiangissa, jotta ulkomailla asuvat sukulaiset pysyisivät hiljaa. Ulkomailla asuville uiguureille on sanottu, että jos he eivät palaa Xinjangiin, Kiinan viranomaiset pidättävät heidän perheenjäsenensä. Lisäksi heitä on kiristetty antamaan lisätietoja muista ulkomailla asuvista uiguureista, tai muutoin he eivät saisi enää ikinä nähdä perhettään.